

ως παρατηρούμεν αὐτὴν ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἴσως τῶν παρ' ἡμῶν προσωπογράφων κ. Προσαλέντης οὐδόλως ἐν τῇ ἐκθέσει ἀντεπροσωπεύθη. Οὐδενὶ τὸ σφάλμα ἐπιρρίπτομεν ἀπορροῦντες· ἂν προσεκληθῇ νὰ ἐκθέσῃ ἢ οὐ. Οὐχ' ἦττον καὶ πάλιν ἐκφράζομεν τὴν λύπην μας ἐπὶ τῇ ἐλλείψει τοῦ καλλιτέχνου.

Τελευταῖον ἐπὶ τοῦ ὅλου ρίπτοντες βλέμμα μετὰ ψυχικῆς εὐφροσύνης παρατηροῦμεν, κατὰ μέρος ἐόντες τοὺς ἀλλοθινεῖς καλλιτέχνας, ἀρμονίαν χρωμάτων, ζωηρὰς ἐμπνεύσεως καὶ ἱκανὴν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἀκρίβειαν, χαρακτηριστικὰ καλλιτεχνικῆς ζωτικότητος οὐ μικρᾶς.

Περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἐς ἄλλοτε.

Κώνσταντ.

ΘΕΑΜΑΤΑ

Ὁ Φωνογράφος τοῦ "Εδισσων.

Ὡς ἀερόλιθος διήλθε τῆς πόλεώς μας ὁ ταχυδακτυλουργὸς Bargeon, ἴσως χάριν ποικιλίας τῆς μονοτονίας τῶν ἰσχυρῶν μας. "Εδωκε δύο παραστάσεις ἐν τῷ θεάτρῳ "Α-δελῶν τὸ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν. Μίαν δὲ ἰδιωτικὴν παρὰ τῷ βασιλεῖ. Τὴν φορὰν αὐτὴν ἡμεῖς εἰχομεν la primeur ἴσως διότι τώρα τὰ ἀνάκτορα ἔχουν la primeur τῶν ἀνδράων.

Αἱ ταχυδακτυλουργικαὶ σκηναὶ τοῦ ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦσσαν εὐάρεστοι. Αἱ σκηναὶ αὗται εἶναι ἐκπληξεῖς καὶ οὐδὲν ἡδονικώτερον εὐαρέστων ἐκπληξεων. Φαντασθῆτε

ποιοὶ πράξεις θὰ μὲν ἠναίγαντο ἐν τῇ ἐσπέρας ἐν τῇ πτωπῇ ἐπὶ τῆς κλίνης μου τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ εἰωθὸς βλε-
πω γυμνὴν νὰ τὴν ἰδῶ αἰφνης ἡμίγυμνον, ἥτοι μὲ μίαν
σιλφίδα κατέχουσιν τὸ ὠραῖον τῆς κλίνης μου ἤμισυ. Ὁ κ.
Bargeon εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν μᾶς ἔκαμε τοιαύτας ἐκπλη-
ξεις, ἐφ' ᾧ καὶ δὲν τοῦ εἴμεθα πολὺ εὐγνώμονες· οὐχ' ἦσ-
σον οἱ δάκτυλοί του ἑτεροαγῶνισαν εἰς ἀναλήψεις διαφό-
ρων ἀντίκειμένων, ἀοράτους τῶν ἰδίων μεταπηδήσεις, με-
ταμορφώσεις ἀπὸ ἀψύχων εἰς ἐμψυχα, διαιρέσεις μιᾶς περι-
στερᾶς εἰς δύο, βλαστήσεις φαναρίων ἐξ ἐνὸς ἐλαφροῦ πί-
λου, συλλήψεως ταλλήρων ἐκ τοῦ ἀέρος ἀλλὰ Τσιγγρὸ καὶ
ἐπὶ τέλους, μεταμορφώσεις αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐντὸς δύο τὸ
πολὺ λεπτῶν εἰς πάνοπλον πυροσθέστην καὶ ἀνατολὴν ἐκ
κιβωτίου ἐφ' οὗ πρὸ τῶν δύο αὐτῶν λεπτῶν καθήμενον ἐπὶ
καθέκλας τὸν εἶχον δέσει σφιγκτὰ τέσσαρες δημόται (μάγ-
και) συνεφαπτομένης καὶ τῆς καλῆς συζύγου του.

Μετὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς παραστάσεως ἐρωτῶ ἐκ τῶν
θεατῶν ἓνα πῶς τοῦ ἐφάνησαν.

— Πῶς νὰ μοῦ φανοῦν; Βιγαμποντιαῖς!

— Τὰ ἤθελες λοιπὸν ἀληθινά;

*

**

Τὸ **Θαῦμα** τῆς ἐσπέρας — μὲ τὴν ἀδειάν σας κύριε
Στροῦμπε — ἦτο ὁ **Φωνογράφος τοῦ "Εδισσων**.
Μολονότι ἡ ἐφεύρεσις αὕτη οὔτε ἐναντίον τῆς Ὀθωμανικῆς
Αὐτοκρατορίας στρέφεται, ὡς ἡ *Γρυπάρρα* τοῦ ὁμωνύμου
ἐφευρετοῦ — οὔτε τὸν ἑλληνισμὸν γόνιμον εἰς ἀνακαλύψεις
πρόκειται νὰ ἀναδείξῃ ὡς ἡ *Στήλη Ἀζάπη* — στήλη ἥτις
φαίνεται ὅτι ἔχει τὴν πολυτέλειαν τῶν συναδέλφων τῆς
στηλῶν τοῦ Βουλευτηρίου· μεθ' ὅλους τούτους τοὺς λό-
γους καὶ ἐναντίον ἴσως αὐτῶν τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἰθαύματα αὐ-
τὸν τὸν κύριον Φωνογράφον, ὅστις εἶναι μᾶλλον κύριος **Φω-
νολόγος**.

— Διαμαρτυρήσου λοιπὸν ἀφοῦ αὐτὸ σὲ ἱκανοποιεῖ

— Καὶ τί ἄλλο μένει εἰς ἡμᾶς εἰμὴ νὰ διαμαρτυρώμεθα, ἀφοῦ αἱ ἀρχαὶ ἀνέχονται ἐν μέσαις ταῖς Ἀθήναις τῶν *ψαλτάδων* τὴν μύτην ἠχοῦσαν ὡς κακόφωνον *κλαρινέττον*! ἀφοῦ δὲν ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς νὰ ψάλλωσιν ἐντὸς τῶν χει-
ρῶν των, ἢ τὸ ἀπλούστερον δὲν ἐπεκτείνουσι καὶ μέχρις αὐ-
τῶν τὰς περὶ φιμώτρων διατάξεις!!!

— Αἶ! τώρα διεμαρτυρήθης, ἡσύχασε λοιπὸν

— Δὲν σὲ συγχαίρω διὰ τὴν ἀπάθειάν σου

IV.

— Καὶ ἐσυνώδευσε ἐπὶ πολὺ τὸν δυστυχῆ νεκρόν.

— Τὸν εὐτυχῆ νεκρὸν εἶχον τὴν ὑπομονὴν νὰ συνοδεύ-
σω μέχρι τῆς Πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ, βαδίζων παραπλεύρως
τῶν ψαλτάδων ἑβδόμος ἐγὼ καὶ μάρτυς ἄφωνος τῆς ἀγω-
γῆς ἣν κατέβαλον κραυγάζοντες μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν
συνευμένων των καὶ θεώμενος οὐχὶ ἄνευ φόβου τὴν φοδερὰν
ἐξόγκωσιν τῶν ἀρτηριῶν τοῦ λαιμοῦ των καὶ τὸ γούρλωμα
τῶν ὀφθαλμῶν των . . . τοῖς ὀφείλω ὅμως κᾶπως καὶ εὐ-
φροσύνην τινὰ διότι ἀφ' ἧς στιγμῆς τοὺς ἐπλησίασα μέ-
χρις οὗ τοὺς ἐγκατέλειψα ἕκαστα πολλὰς σκέψεις, συγκρί-
σεις καὶ συνδυασμοὺς, ἅτινα ἂν δὲν ἔχουν ἄλλην ἀξίαν τοῦ-

λάχιστον δύνανται ὁσάκις τὰ ἐνθυμηθῶ νὰ μοῦ προξενώσι
τὸν γέλωτα . . .

— "Ας ἀκούσωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς . . .

— Διατί ὅχι· ἐσκέφθην π.χ. ὅτι ὅλαι αἱ τέχναι, ἐπομέ-
νως καὶ οἱ τεχνίται, ἔχουσι τοὺς ἀντίποδάς των, ὅπως οἱ
ζωγράφοι ἔχουσι τοὺς *μπογιατζήδες*, οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοὺς
μαρμαράδες, οἱ ποιηταὶ τοὺς *ἐξαρχοπούλους*, οἱ μουσικοὶ
τοὺς *μουζικάντες*, ἔχουσι καὶ οἱ ἀοιδοὶ τοὺς *ψαλτάδες*
ὁ ψάλτης, ἔλεγον, εἶναι ἀχώριστος μὲ τὸν μῦτον του, ὅπως
τὸ *ταῦλι* καὶ ὁ *ναργχιλές*, τὸ *βιολί* καὶ τὸ *λαγούτο*, ὁ *μα-
νές* καὶ τὸ *ἴσιο*, ἡ *καροτσάδα* καὶ ἡ *φουσαρμόνικα*
ἡ μύτη τοῦ ψάλτου ἐσκέφθην ὁμοιάζει μὲ *λαμπίκο*· διότι
τὸ ἄσμα, ἐκ τῆς καρδίας πάντοτε ἀνερχόμενον, ἀντὶ νὰ ἐξέλ-
θῃ ἐκ τῶν χειλέων, ὅπως συμβαίνει παρὰ τοῖς λοιποῖς ἀν-
θρώποις, εἰσέρχεται προηγουμένως εἰς τοῦ ψάλτου τὴν μύ-
την· ἐκεῖ ὑφίσταται χημικὴν ἀλλοίωσιν καὶ ὅταν ἐξέρχε-
ται τῶν χειλέων εἶναι πλέον τὸ πτωχὸν ἀγνώριστον· ἡ
φρικτὴ δὲ διαστολὴ τῶν ῥωθῶν των, ὡς ἄλλων φυση-
τηρίων σιδηρουργείου, δεικνύει εἰς ἡμᾶς πόσῃ ἀντίστασιν
καταβάλλει τὸ δυστυχὲς ἄσμα ὅπως ὑποστῇ τοιαύτην ἐξευ-
τελιστικὴν ἀλλοίωσιν Ὅτε ἐφθασα, ὡς σοὶ εἶπον, πρὸ
τῆς πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ ἔστην καὶ ἀπενίσας τὸν οὐρανὸν
ἀνεφώνησα· «Θεὲ τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρμῶν! εἰς τὸ
ἄκρον ἄωτον τῆς τρισαγίας Σου καλλαισθησίας ἡδυνήθης νὰ

Διότι, κυρίες και κύριοι, όσοι δὲν εἶχατε τὴν περιέργειαν τῶν τριῶν φράγκων ἐν τοῖς θυλακίοις σας καὶ ἐστερήθητε αὐτοῦ τοῦ θεήματος, αὐτὸς ὁ κύριος Φωνογράφος—μηχανήματιον πολὺ κομψόν,—ὁμιλεῖ, ψάλλει, σφυρίζει, γελά, καγχαίζει, τραγουδεῖ, παίζει μουσικὴν, ἀγορεύει, κοροῖδεύει, παθαίνεται, ἐνθουσιᾷ, κάμνει τὸν Τρικούπην, τὸν Δεληγιάννην, τὴν Ῥοζοῦ, τὸν Βασιλέα, σᾶς, κυρία μου, ὑμᾶς, κύριέ μου, γίνεται πτηνόν, ποντικόν, λέων, γαλῆ, ὅ,τι θέλετε καὶ ὅ,τι δὲν θέλετε.

*
**

Εἰς τὸν μεσαιῶνα ὁ Φωνογράφος θὰ ἦτο ὁ διάβολος· αὐτὸς θὰ ἐθρυμματιζέτο· ὁ ἐφευρετὴς του θὰ ἐκαίετο· τώρα ὁ φωνογράφος μᾶς διασκεδάζει· ὁ δὲ ἐφευρετὴς του γίνεται ἐκατομμυριοῦχος.

Καὶ πόσας χρησιμοποιοῦσεις δὲν θὰ λάβῃ αὐτὸς ὁ Φωνογράφος;

Θέλετε ν' ἀκούσῃτε τὴν ψάλτριαν Πάττην. Τῆς στέλῃτε τὸν Φωνογράφον σας, τραγουδεῖ ἐπ' αὐτοῦ μίαν ᾠδὴν ἀπὸ τὴν Ὑποβάτιδα καὶ σᾶς τὸν ἐπιστρέφει. Δὲν ἔχετε ἢ νὰ στρέψῃτε τὸν κύλινδρον καὶ ν' ἀκούσῃτε ἐντὸς τοῦ δωματίου σας Πάττην.

Σᾶς ἐμποδίζουν γονεῖς βλακώδεις νὰ συνομιλήσῃτε μετὰ τῆς ἐρωμένης σας. Περναῖτε εἰς χεῖρας τῆς γκουβερνάντας τὸν Φωνογράφον μὲ δύο τάλληρα. Τὴν νύκτα, ἐν ᾧ τὸ λινὸν τῆς μητρὸς κρήδεμνον καὶ ὁ λευκὸς τοῦ πατρὸς σκουφὸς ἐνόνουν τὰς χιόνας καὶ τὴν ἀθωότητά των, ἡ κόρη ὁμιλεῖ, ὁμιλεῖ, ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ φωνογράφου καὶ τὴν ἐπαύριον εἰς τὰς ἀγκάλας σας τὸν παίζετε ροφῶντες ἀντὶ φιλημάτων τὴν φωνὴν τῆς ἐρωμένης σας.

Οἱ κύριοι Βαλαωρίται δὲν διακρίνονται ἐπὶ εὐγλωττίᾳ. Παρακαλοῦσι τὸν κ. Κασιμάτην νὰ συντάξῃ ἕνα λόγον· τὸν ἀποστηθίζουν, τὸν τυπώνουν ἐπὶ τοῦ φωνογράφου καὶ τὴν

ἐπαύριον σοβαροὶ ἐπὶ τοῦ βήματος ὡς παίχεται ὁργανέτων γυρνοῦν τὸν Φωνογράφον, καὶ ἀγορεύουν Βαλαωρίται. Ἡ Βουλὴ συγκινεῖται, χειροκροτεῖ, ἀνευφημεῖ, οἱ Βαλαωρίται ὑποκλίνονται, εὐχαριστοῦσι καὶ κάθονται εἰς τὴν θέσιν των. Ὑπάρχει ἀθανασία πνεύματος διὰ τῆς τυπογραφικῆς· ἀθανασία κάλλους διὰ τῆς φωτογραφίας ἢ τῆς ζωγραφικῆς· τώρα θὰ ἐγκαινισθῇ καὶ ἀθανασία φωνῆς διὰ τοῦ Φωνογράφου. Οἱ ἀπόγονοί μας μετὰ ἕνα αἰῶνα θὰ γνωρίζουν πῶς ἐκελάδει ἡ Πάττη, πῶς ἀπήγγελλεν ὁ Ῥόσση, πῶς ἠγόρευεν ὁ Καστελάρ.

*
**

Παρ' ἡμῖν ὁ κ. Δεληγιάννης δύναται νὰ παρηγορηθῇ ὅτι μερικὰς ῥητορικὰς ἀποστροφάς του θὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν ἀθανασίαν τοῦ Φωνογράφου, καὶ δὲν θὰ συνταφῇ ἡ δόξα του μὲ τὴν δόξαν τοῦ ῥήτορος Κώστα.

*
**

Καὶ τώρα δύνασθε νὰ ἐντείνῃτε τὴν φαντασίαν σας καὶ νὰ ἐφεύρῃτε ὅλας τὰς δυνατὰς χρησιμοποιοῦσεις τοῦ Φωνογράφου. Τὸ Μὴ Χάνεσαι εὐχαρίστως θὰ τὰς φιλοξενήσῃ.

Κρὶ-Κρὶ.

ΘΥΜΟΥΜΑΙ !

Θυμοῦμαι πῶς περίμενα τὸν ἥλιο νὰ δύσῃ
Τὸ φῶς νὰ φεύγῃ σιγανὰ, σὲ λίγο νὰ νυκτώνῃ.
— Εἶχα τὴν νύχτα ἥλιο ἐγὼ νὰ με φωτίσῃ
Καὶ μὲ τὸ φῶς του μοναχὰ ἐμὲ νὰ βαλσαμώνῃ! —
Θυμοῦμαι τότε, ἔτρεχα νὰ βρῶ ζωὴ σιμά της
Μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο, μὲ μιὰ χρυσὴ μάτιά της.

V.

— Δυστυχία μας !!!
— Μὰ δὲν γελάς ἀδελφὲ καὶ σύ ; !
— Νὰ γελάσω, ἢ νὰ κλαύσω τὸν Ἑλληνισμόν ; !
— Κλαῦσε ἂν σὲ εὐχαριστῇ τοῦτο· θὰ μὲ συγχωρήσῃς ὅμως νὰ μὴ σὲ μιμηθῶ. Ἐγὼ θὰ γελῶ αἰωνίως· χά χά χά...

1879.

Γρύλλος.

ἐννοήσῃς ὅτι ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἄλλο καταλληλότερον μέσον δι' οὗ νὰ σὲ ἐξυμνήσῃ εἰμὴ τὴν κλασικωτάτην *μῦθην* της ; !... Δὲν προέβην μέχρι τοῦ Ὀλυμπίου διότι ἐφοβήθην μήπως ὁ ἀρχαῖος ναὸς τὸ «μέγα ἀγώνισμα τοῦ χρόνου» φρικιάσαν ἐξ ἀηδίας καταρρίψῃ τοὺς στύλους του καὶ ἀποθάνω καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν ὁμοφύλων. . . . ἐλεεινολόγουν ὅμως καὶ κατηρώμην τὸν ψαλμόν των καὶ ἰδίως τὴν ἀνοικονόμητον ῥίνα Ἀλλὰ παραδόξως ἡ συνοδία ἔστη πρὸ τοῦ Ὀλυμπίου καὶ πάντες εἰσῆλθον ἐντὸς τῶν ἀμαξῶν πορευθέντες δι' ἄλλης ὁδοῦ, ἐγκατέλειψαν δὲ εἰς χεῖρας ἑνὸς ἱερέως, τῶν ἐξ φίλων μας καὶ τῶν ἀπαραιτήτων τεσσάρων τὸν δύστηνον νεκρόν· ἐπειδὴ δὲ ἤρχισε καὶ νὰ βρέχῃ ὀλίγον οἱ ἑνδεκα οὔτοι ἔκριναν καλὸν νὰ τὸ βάλλουν εἰς τὰ τέσσαρα χοροπηδῶντος ἀκουσίως τοῦ δωδεκάτου· κατ' ἀρχὰς εἶδον μὲν ὅτι τρέχουν ἀλλὰ δὲν ἐνόησα τί τρέχει καὶ ἔλεγα μήπως ὁ δωδεκάτος ἐζωντάνεψε, ὅτε ἤκουσα γραῖαν τινὰ πλησίον μου ἱσταμένην νὰ ἀναφωνῇ . . . αβοῖ, βοῖ τρομάρα γέμου, ὦ! τὸν ἄμοιρόν, ὄχοῦ, ὄχοῦ πῶς τὸν τρέχουν τώρα ποῦθραν μοναξιά· μπά, μπά . . . θάχουν φαίνεται τσαὶ κανέναν ἄλλον νὰ

χάθουν τσαὶ θὰ πέρατσεν ἡ γιῶρα !... Δὲ! φίλε μου δὲν ἀνθεῖξα πλέον . . . κατελήφθην ὑπὸ νευρικοῦ γέλωτος, καὶ ἐγέλων ἀδιακόπως μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν μὲ συνέντησες· χά χά χά χά χά